

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

«ПОРІВНЯЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО»

(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2016

Підготовлено професором кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Мацко А.С. та доцентом кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Шашковою-Журавель І.О.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства (протокол №8 від 21.04.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту права Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол №4/1 від 29.04.2016 р.)

Мацко А.С., Шашкова-Журавель І.О. Навчальна програма дисципліни „Порівняльне трудове право” (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни „Порівняльне трудове право”, вказівки до виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

Міжрегіональна Академія
Управління персоналом (МАУП),
2016

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Порівняльне трудове право є однією з вибіркових навчальних дисциплін освітньо-професійної підготовки бакалаврів галузі знань «Право», спеціальності «Міжнародне право», що вивчає національні та регіональні системи трудового права.

Мета навчальної дисципліни " Порівняльне трудове право".

- ознайомити студентів з трудовим правом зарубіжних країн для глибшого розуміння сутності цієї галузі права
- сформулювати у студентів правничий світогляд, правосвідомість і правову культуру правознавця. юридичне мислення;
- навчити студентів застосовувати теоретичні правничі знання на практиці;
- навчити студентів самостійно поглиблювати і оновлювати правничі знання.

Завдання навчальної дисципліни "Порівняльне трудове право"

- навчити студентів порівнювати розвиток національного трудового права зі світовими тенденціями. З'ясувати якою мірою національна система трудового права імплементована з цими тенденціями, ознайомити студентів із закордонним досвідом регулювання трудових відносин та тенденціями їх розвитку;
- надати правничий матеріал, використовуючи різні джерела зарубіжного трудового права ;
- навчити студентів користуватися правовою міжнародною термінологією у сфері трудового права;
- навчити студентів застосовувати правові знання з зарубіжного трудового права для оцінювання юридичних фактів, та виявлення тенденцій розвитку трудового права у світі .

Вивчення навчальної дисципліни "Порівняльне трудове право" ґрунтується на знанні студентів теорії держави та права, конституційного права, трудового права, цивільного права міжнародного права та порівняльного правознавства.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
«ПОРІВНЯЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО»

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
I	Змістовий модуль 1. Основні категорії порівняльного трудового права Тема 1. Характеристика порівняльного трудового права як складової юридичної компаративістики Тема 2. Система джерел трудового права в різних сім'ях права Тема 3. Поняття та структура індивідуальних трудових правовідносин в державах західної Європи і США Тема 4. Правова природа колективних трудових правовідносин в державах західної Європи та США
II	Змістовий модуль 2. Порівняльно-правова характеристика основних напрямів правового регулювання праці в різних національних правових системах Тема 5. Правовий статус профспілок та об'єднань підприємців. Тема 6. Правова природа страйків та локаутів в державах західної Європи та США. Тема 7. Порядок вирішення трудових спорів (процесуальне трудове право) в державах заходу.
III	Змістовий модуль 3. Міжнародно-правове регулювання праці Тема 8. Міжнародне трудове право як засіб гармонізації національних трудових законодавств держав світу Тема 9. Характеристика діяльності Міжнародної організації праці

	Разом годин: 120

ЗМІСТ
дисципліни
«ПОРІВНЯЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
Основні категорії порівняльного трудового права

Тема 1. Характеристика порівняльного трудового права як складової юридичної компаративістики

Поняття юридичної компаративістики. Історичні аспекти розвитку юридичної компаративістики. Об'єкт та предмет юридичної компаративістики. Цілі юридичної компаративістики. Функції юридичної компаративістики. Методологія та методика юридичної компаративістики. Поняття порівняльного трудового права. Предмет порівняльного трудового права. Методологія порівняльного трудового права. Історія розвитку науки порівняльного трудового права. Місце порівняльного трудового права в системі юридичної компаративістики.

Література: [18-19, 28-29, 39-40]

Тема 2. Система джерел трудового права в різних сім'ях права

Поняття джерела трудового права в правовій доктрині Західної Європи та США. Роль законодавства про працю в системі джерел трудового права держав континентальної Європи. Значення колективного договору в системі джерел трудового права держав англо-американської сім'ї права. Правовий звичай як джерело трудового права держав західної Європи. Трудовий договір в системі джерел трудового права держав заходу. Джерела трудового права Франції. Джерела трудового права Великобританії. Характеристика джерел трудового

права Німеччини. Джерела трудового права Італії. Джерела трудового права США.

Література: [18-20, 23, 31]

Тема 3. Поняття та структура індивідуальних трудових правовідносин в державах західної Європи і США

Поняття трудових правовідносин в правовій доктрині держав західної Європи. Види трудових правовідносин в державах заходу. Індивідуальне трудове правовідношення як основа трудового правовідношення. Плюралістична наукова думка щодо сутності трудового договору в правовій науці різних держав. Елементи трудового договору в державах західної Європи. Суб'єкти трудового договору в західних державах. Правове регулювання трудового договору на невизначений строк в державах Західної Європи та США. Особливості трудового договору на визначений термін в державах Європи. Специфіка трудового договору на неповний робочий час в державах заходу.

Література: [20-22, 33, 35- 36]

Тема 4. Правова природа колективних трудових правовідносин в державах західної Європи та США

Багатоманітні підходи до визначення трудового договору в державах західної Європи та США. Історичні аспекти розвитку колективно-договірного регулювання трудових правовідносин в державах заходу. Правове регулювання укладання колективних договорів на сучасному етапі розвитку суспільних відносин в різних державах. Американська та Європейська моделі укладення колективних договорів. Законодавство про колективні договори в США.

Законодавство про трудові договори держав континентальної Європи. Сфера дії колективних договорів в різних державах. Значення та специфіка міжнародних колективних договорів.

Література: [2, 8, 23, 36, 51, 54]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Окремі аспекти порівняльного трудового права

Тема 5. Правовий статус профспілок та об'єднань підприємців.

Поняття права на асоціацію. Зміст права на об'єднання в профспілки. Права та обов'язки профспілок у Великобританії, США та країнах континентальної Європи. Критерії оцінки впливовості профспілок. "Жовті" профспілки. Тред-юніоністський тип профспілкової діяльності. Анархо-синдикалістський тип профспілкової діяльності. Поняття та основні функції об'єднань підприємців. Структура підприємницьких організацій в різних країнах. Правове становище організацій підприємців.

Література: [9, 15, 18, 23, 34, 53].

Тема 6. Правова природа страйків та локаутів в державах західної Європи та США.

Плюралістична наукова думка щодо сутності страйків в різних державах. Право на страйк як похідне від права на об'єднання у сфері праці. Правове регулювання страйків в різних правових сім'ях. Законодавство про страйки в державах континентальної Європи. Регулювання страйків у Великобританії та США Особливості регулювання

страйків деяких категорій працівників. Критерії законності локаутів в країнах західної Європи. Санкції за організацію та участь в незаконних страйках за законодавством різних держав.

Література: [2, 15, 19, 21-22, 52].

Тема 7. Порядок вирішення трудових спорів (процесуальне трудове право) в державах заходу.

Загальна характеристика порядку вирішення трудових спорів в державах заходу. Типологія трудових спорів в західній Європі та США. Економічні трудові спори: особливості, предмет, субєкти. Юридичні трудові спори: особливості, предмет, субєкти. Порядок вирішення трудових спорів в окремих зарубіжних країнах. Судові й адміністративні процедури вирішення трудових спорів. Переговори сторін в державах заходу. Примирення і посередництво в державах Європи та США. Трудові суди у Франції. Специфіка трудової юстиції у ФРН. Трудова юстиція у Великобританії. Трудові суди в Іспанії

Література: [18, 20, 24, 34-35, 50]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Міжнародно-правове регулювання праці

Тема 8. Міжнародне трудове право як засіб гармонізації національних трудових законодавств держав світу

Поняття міжнародного трудового права. Предмет та об'єкт міжнародного трудового права. Специфіка міжнародного трудового права. Функції

міжнародного трудового права. Співвідношення міжнародного трудового права та міжнародного соціального права. Співвідношення міжнародного трудового права та міжнародного права захисту прав людини та основних свобод. Джерела міжнародного трудового права. Значення міжнародного трудового права для подолання колізій національних трудових законодавств.

Література: [20, 25, 33, 38, 48]

Тема 9. Характеристика діяльності Міжнародної організації праці

Поняття та історичні аспекти розвитку Міжнародної організації праці. Специфіка міжнародної організації праці як спеціалізованої установи ООН. Тристороння основа діяльності Міжнародної організації праці. Функції Міжнародної організації праці. Міжнародна конференція праці МОП. Адміністративна Рада МОП. Секретаріат МОП. Види нормотворчої діяльності Міжнародної організації праці. Порядок прийняття конвенцій та рекомендацій МОП. Характеристика основних конвенцій Міжнародної організації праці. Специфіка контрольного механізму Міжнародної організації праці.

Література: [18, 20, 25-26, 30, 33]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Етапи розвитку порівняльного правознавства
2. Основні джерела трудового права держав англо-американської правової сім'ї
3. Імперативний метод регулювання трудових відносин
4. Автономний метод регулювання трудових відносин
5. Регулювання роботи за сумісництвом в зарубіжних країнах

6. Неповний робочий час: міжнародні стандарти
7. Взаємна матеріальна відповідальність сторін трудового договору в Угорщині
8. Мінімальний вік для прийняття на роботу у світі
9. Практика надання відпусток в західних країнах
10. Мінімальний вік для прийняття на роботу у світі
11. Вплив глобалізації на ринок праці та зайнятість
- 12.2. Всесвітня комісія із соціальних наслідків глобалізації
13. Характеристика Конвенцій МОП щодо захисту прав трудящих-мігрантів
14. Участь Міжнародної організації праці в забезпеченні належних умов праці
15. Колективні звільнення з ініціативи роботодавця в зарубіжних країнах
16. Порядок вирішення колективних трудових спорів у Польщі
17. Міжнародне Бюро Праці
18. Вплив Міжнародної організації праці на забезпечення ефективної зайнятості
19. Міжнародно-правова охорона праці молоді, інвалідів та осіб літнього віку
20. Характеристика конвенцій МОП, спрямованих на запобігання та ліквідацію найгірших форм дитячої праці
21. Міжнародна програма ІРЕС
22. Конвенції МОП, спрямовані на запобігання дискримінації в трудових відносинах
23. Особливості контрольного механізму Міжнародної організації праці
24. Конвенції МОП, спрямовані на охорону праці молоді
25. Міжнародно-правові акти щодо охорони праці інвалідів
26. Наслідки незаконного звільнення в Угорщині
27. Практика надання відпусток в західних країнах
28. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку в країнах заходу
29. Зміст та строк трудового договору в зарубіжних країнах
30. Правове регулювання трудового договору в Польщі

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття компаративістики
2. Етапи розвитку порівняльного правознавства
3. Предмет порівняльного правознавства
4. Порівняльно – правовий метод
5. Основні принципи порівняння
6. Специфічні риси прав „ другого покоління”
7. Поняття і предмет трудового права
8. Авторитарний та автономний метод правового регулювання праці
9. Механізм реалізації норм трудового права, відповідальність за їх порушення
10. Загальна характеристика джерел трудового права
11. Джерела трудового права США
12. Джерела трудового права Великобританії
13. Джерела трудового права ФРН
14. Джерела трудового права Італії
15. Джерела трудового права Японії
16. Поняття та види трудових правовідносин
17. Індивідуальні трудові правовідносини
18. Колективні трудові правовідносини
19. Організаційні трудові правовідносини
20. Види профспілкових прав
21. Державний нагляд і контроль за діяльністю профспілок
22. Британський тип профспілкового руху
23. Правовий статус профспілок у світі
24. Критерії оцінки впливовості профспілок
25. Тред-юніоністський тип профспілок
26. Анархо-синдикалістський тип профспілок
27. „Жовті” профспілки

- 28.Револуційно-класові профспілки
- 29.Фашистська модель профспілкової діяльності
- 30.Американська модель профспілкової діяльності
- 31.Організації підприємців у різних країнах
- 32.Основні функції підприємницьких організацій
- 33.Поняття та зміст колективного договору
- 34.Форма колективних договорів в країнах світу
- 35.Межі дії колективних договорів в різних державах
- 36.Колективні договори в країнах континентальної Європи
- 37.Особливості колективно-договірного регулювання у Великобританії
- 38.Американська модель колективно-договірного регулювання
- 39.Міжнародні колективні договори
- 40.Визнання права на страйк в різних державах
- 41.Нова концепція права на страйк в країнах заходу
- 42.Законні і незаконні страйки в різних державах
- 43.Особливості проведення страйків в сфері громадських послуг
- 44.Покарання за незаконні страйки в країнах заходу
- 45.Наявність та відсутність примусової сили колективних договорів в різних державах
- 46.Реєстрація та ратифікація колективних договорів
- 47.Американська модель проведення колективних переговорів
- 48.Сутність та основні ознаки трудового договору
- 49.Права та обов'язки суб'єктів трудового договору
- 50.Види трудових договорів
- 51.Французьке законодавство про строкові трудові договори
- 52.Законодавство Швеції про трудові договори на визначений строк
- 53.Швецьке законодавство щодо недопущення дискримінації у галузі праці
- 54.Французьке законодавство, спрямоване на захист особистої гідності працівників
- 55.Процедура найму на роботу в країнах Заходу

56. Особливості регулювання випробувального терміну в країнах Європи
57. Вимоги щодо форми трудового договору в країнах Заходу
58. Підстави припинення трудового договору в Європі
59. „Поважні причини” звільнення працівника за ініціативою власника в різних державах
60. Компенсація за незаконне звільнення працівника
61. Класифікація трудових спорів за суб'єктивним складом на Заході
62. Порядок розгляду трудових конфліктів в США та Великобританії
63. Порядок розгляду трудових спорів в Італії, Франції і ФРН
64. Мирне вирішення колективних трудових спорів
65. Техніка трудового арбітражу
66. Федеральна служба посередництва і примирення в США
67. Консультативна служба примирення і арбітражу у Великобританії
68. Примусовий арбітраж у США, Японії, Канаді, ФРН
69. Особлива процедура вирішення індивідуальних трудових спорів „грівенс просиджер” у США
70. Суди з розгляду трудових спорів у Франції
71. Промислові суди у Великобританії
72. Суди з трудових справ у ФРН
73. трудові суди в Іспанії
74. Основні колізійні прив'язки для вирішення колізій трудових законів у Західній Європі
75. Вирішення конфліктів трудових законів в країнах Євросоюзу
76. Основні риси трудового права країн Центральної та Східної Європи
77. Нововведення у новому ТК Угорщині
78. Трудові договори в Китаї та В'єтнамі
79. Спеціальні правила щодо звільнення працівників у зв'язку із скороченням штату в КНР і В'єтнамі
80. Захист заробітної плати за законодавством КНР та В'єтнаму
81. Мета і завдання Міжнародної організації праці

82. Структура МОП

83. Основні стратегічні цілі МОП та шляхи їх досягнення

84. Нормотворча діяльність МОП

85. Найважливіші сучасні тенденції вдосконалення нормотворчої діяльності МОП

86. Основні міжнародні стандарти у сфері праці, визначені конвенціями МОП

87. Загальна характеристика Декларації МОП про основоположні принципи і права у сфері праці

88. Характерні особливості механізму контролю МОП

89. Основні права у сфері трудових відносин, передбачені Європейською соціальною хартією

90. Міжнародні угоди та документи рекомендаційного характеру щодо захисту прав трудящих в СНД

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА:

1. Устав Организации Объединенных Наций от 26 июля 1945 года // Международное право в документах. - М., 2010.
2. Всеобщая декларация прав человека от 10 декабря 1948 года // Международное право в документах. - М., 2010.
3. Конвенция № 138 о минимальном возрасте при приеме на работу от 26 июня 1973 года // Международная защита прав и свобод человека. Сборник документов. – М., 2010
4. Конвенция № 100 о равном вознаграждении мужчин и женщин за труд равной ценности от 29 июня 1951 года // Международная защита прав и свобод человека. – М, 2010

5. Конвенция № 97 о трудящихся-мигрантах от 1 июля 1949 года // Международная защита прав и свобод человека. М., 2010
6. Конвенция № 132 об оплачиваемых отпусках от 24 июня 1970 года // Международная защита прав и свобод человека. М., 2010
7. Конвенция №III относительно дискриминации в области труда и занятий от 25 июня 1958 года // Международная защита прав и свобод человека. М., 2010
8. Конвенция №98 относительно применения принципов права на организацию и заключение коллективных договоров от 1 июля 1949 года // Международная защита прав и свобод человека. – М., 2010
9. Конвенция № 87 о свободе ассоциаций и защите права на организацию от 9 июля 1948 года // Международная защита прав и свобод человека. – М., 2010
10. Конвенция № 89 о ночном труде женщин в промышленности от 9 июля 1848 года // Международная защита прав и свобод человека. Сборник документов. М., 2010
- 11.. Конвенция № 30 о регламентации рабочего времени в торговле и в учреждениях от 28 июня 1930 года // Международная защита прав и свобод человека. М., 2010
- 12.. Конвенция № 45 о применении труда женщин на подземных работах в шахтах любого рода от 21 июня 1935 года // Международная защита прав и свобод человека. Сборник документов. – М., 2010
- 13.. Конвенция № 47 о сокращении рабочего времени до сорока часов в неделю от 22 июня 1935 года // Международная защита прав и свобод человека. – М., 2010
- 14.. Конвенция № 156 о равном обращении и равных возможностях для трудящихся мужчин и жкнщин-трудящихся с семейными обязанностями от 23 июня 1981 года // Международная защита прав и свобод человека. – М., 2010

15. Международный пакт о экономических, социальных и культурных правах от 16 декабря 1966 года // Права человека. Сборник нормативных документов. - М., 2012.
- 16.. Международная конвенция о ликвидации всех форм расовой дискриминации от 7 марта 1966 года // Международное право в документах. -М.,2010
- 17.. Конвенция о политике в области занятости от 9 июля 1964 года // СССР и международное сотрудничество в области прав человека. Документы и материалы. М., 1989.
- 18.Лушникова М. В. Международное и сравнительное трудовое право и право социального обеспечения: введение в курс : учеб. пособие / М. В. Лушникова, А. М. Лушников. – М. : Юрлитинформ, 2011. – 304 с.
- 19.Бойко М.Д. Порівняльне трудове право.-К., 2006
- 20.Краснов Є. В. Основні трудові права: міжнародні стандарти і законодавство України : [монографія] / Є. В. Краснов. – О. : Фенікс, 2012. – 178 с.
- 21.Процишен М. Врегулювання права на страйк на міжнародно-правовому рівні / М. Процишен //Юридична Україна. – 2008. – № 11. – С. 31–36.
- 22.Порівняльне правознавство: хрестоматія для юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів: навч. посіб Уклад. Петришин О.В., Зінченко О.В., Лук'янов Д.В Х.: Право, 2016
- 23.Волохов О. С. Міжнародно-правове регулювання праці: поняття та принципи / О. С. Волохов // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – К., 2012. – Вип. 56. – С. 337–342
- 24.Порівняльне трудове право./ за ред А.С. Мацко.- К., 2005
- 25.Киселев И.Я. Международное и сравнительное трудовое право.-М., 2005

26. Вісьтак М. Співвідношення норм національного і міжнародного трудового права / М. Вісьтак // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 9. – С. 47–51
27. Бехруз Х. Порівняльне правознавство: Підручник. - Одеса: Фенікс, 2009. - 464с
28. Порівняльне правознавство: підручн. / За ред. Петришин О.В., Х.: Право, 2011
29. В.И. Степанец. Глобализация и ее влияние на рынок труда и занятость// Труд за рубежом.-2012.-№1
30. Порівняльне правознавство: підручник/ С.П. Погребняк, Д.В. Лук'янов, І.О. Біля-Сабодаш та ін.; за заг. ред.. О.В. Петришина.-Х.: Право, 2012.-272 с.
31. Мельник Н. С. Функція визначення загальної політики МОП / Н. О. Мельник // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 2. – С. 358–361

ДОДАТКОВА:

32. Аметистов Э. М. Международное право и труд / М., 1982
33. Иванов С.А. Сравнительное трудовое право.-М., 1987
34. Иванов С.А. Трудовое право переходного периода: некоторые проблемы// Государство и право.1994.№4.-с. 39-44
35. Современное трудовое право (опыт трудового компаративизма). Книга первая; прод ред В. М. Лебедева.- М., 2007
36. Коллэн Ф. и др. Трудовое право в капиталистическом государстве. – М., 1980
37. Мюллерсон Р.А. Правачеловека: идеи, нормы, реальность. М., 1991
38. Юшко А. М. Міжнародні соціальні стандарти. Навч. посіб. / А. М. Юшко, Н.М.Швець. – Х., 2013. – 121 с.

39. Міжнародне приватне право : підручник / за ред.: В. П. Жушман, І. А. Шуміло. – Х. : Право, 2012. – 320 с.
40. Чхиквадзе В. Пакты о правах человека и их историческое значение. // Международная жизнь. 2011., №12.
41. Рекомендация МОТ о максимальном грузе, допустимом для переноски одним трудящимся от 28 июня 1967 года // Международная защита прав и свобод человека. Сборник документов. -М., 2010.
42. Е. А. Лукашева. Права человека. – М., 2011г.
43. Топорнин Б.Н. Декларация прав человека: новые подходы // Права человека: проблемы и перспективы, 2012, № 4, С. 15-19 .
44. Білоскурська О. Утвердження та забезпечення прав і свобод людини – головний обов'язок держави / О. Білоскурська // Право України. – 2011. – № 7. – С. 169-174.
45. Арнольд Р., Банашак Б, Вдовіченко С. Права і свободи людини і громадянина в Україні: навч. посіб. К.: Юрінком-Інтер, 2013
46. Манов Б.Г. ООН и содействие осуществлению соглашений о правах человека. - М., 2008
47. Мицик В.В. Права людини у міжнародному праві: міжнародно-правові механізми захисту: підручник для вузів. - К., 2010
48. Осипцева Ж.Н. Трудовой договор в ФРГ // Государство и право, 2006., №2. С. 8-14
49. Силин А.А. Трудовая юстиция : практика развитых стран // Человек и труд .- М., 2009.- № 6.- с. 18-23
50. Френкель Э.Б. Коллективно-договорное регулирование труда в зарубежных странах // Правовое регулирование труда в условиях перехода к рыночной экономике. - М., 2005
51. Хорват И. Новый закон о забастовках в Венгрии // Государство и право.-2010.-№2 . С.5-10

52. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародно-правові аспекти захисту прав трудящих на об'єднання у сфері праці // Наше право, № 3, 2011.-с. 147-151

53. Шашкова-Журавель І.О., Журавель М.І. Порівняльно-правові аспекти правового регулювання профспілкового руху в державах Західної Європи і США // Наукові праці МАУП, випуск № 2 (29), 2011, с. 183-187

МАУП